

PensioenPro 23 juni

Dat blijkt uit een AFM-onderzoek naar de grijze vlek: de groep werknemers die wel een pensioenregeling heeft, maar met beperkte opbouw. Volgens de AFM bestaat bij deze groep het risico, dat zij teleurgesteld zijn in hun uiteindelijke pensioenuitkering.

Zeehond, met grijze vlekkenFoto iStock

De AFM heeft de pensioenopbouw van een miljoen actieve dc-deelnemers bekeken over het jaar 2021. Er blijken 650.000 deelnemers te zijn waarbij minder dan 10% premie wordt ingelegd als percentage van het pensioengevend loon. De AFM beschouwt dat als een 'beperkte premie-inleg'. De toezichthouder trekt daarbij de vergelijking met de fiscaal maximale premie in het nieuwe stelsel van 30%.

Van de genoemde 650.000 actieven zijn er 450.000 ouder dan dertig jaar. De overige 200.000 zijn jonge deelnemers. In 3%- en 4%-premiestaffels is het gebruikelijk dat de premie voor jongeren onder de 10% ligt; voor deze groep kan de premie langer renderen. Maar volgens de AFM leidt ook voor jongeren een premie onder 10% tot een 'relatief beperkte pensioenopbouw'.

Het aantal dc-deelnemers met een lage pensioenopbouw is hoger dan de AFM had verwacht, schrijft de toezichthouder in het persbericht.

Fiscale ruimte
Lees ook

Volledig AFM-onderzoek naar de grijze vlek

De AFM heeft ook gekeken in hoeverre dc-regelingen de fiscale ruimte benutten.

Als fiscale limiet neemt de AFM een premiestaffel met 1,5% rekenrente. Die loopt van 19% bij een jongere tot 40% bij een oudere. Het argument voor deze staffel is dat deze in het nieuwe stelsel het maximum wordt in het overgangsrecht voor bestaande dc-regelingen. De vlakke premie van 30% in de Wet toekomst pensioenen is eveneens gebaseerd op 1,5% rekenrente.

Volgens deze maatstaf blijkt een gemiddelde deelnemer in een dc-regeling 36% van de fiscale premieruimte te benutten. Dat is heel wat minder dan de gemiddelde db-deelnemer: die zit op 91% van de maximale jaarlijkse opbouw (1,875%).

Van de dc-deelnemers heeft ruim een derde een beperkte opbouw (onder 25% van het fiscaal maximum). Het aandeel db-deelnemers met zo'n beperkte opbouw is minder dan 1%.

Andersom maakt slechts 1% van alle dc-deelnemers de volledige fiscale premieruimte vol. Bij db zit 29% van de deelnemers op het fiscaal maximum.

Franchise

De vergelijking is vereenvoudigd, tekent de AFM aan: er is alleen gekeken naar premie en opbouwpercentage. Andere aspecten van de fiscale ruimte, zoals maximum pensioengevend salaris, zijn buiten beschouwing gelaten. Een ander punt waar geen rekening mee is gehouden, is dat bij veel fondsen de betaalde premie niet dekkend is voor de opbouw.

Wel heeft de AFM apart gekeken naar de franchise. Die ligt bij dc-regelingen gemiddeld op €15.130, tegen €13.222 voor db-regelingen. Ook daar wordt de fiscale ruimte bij db dus beter benut.

Communicatie

De AFM, die toezicht houdt op pensioencommunicatie, waarschuwt dat deelnemers kunnen denken dat het pensioen via hun werkgever goed is geregeld, terwijl de opbouw in feite maar beperkt is. Dit kan leiden tot financiële problemen op of rond pensioendatum.

De toezichthouder doet geen uitspraken over een minimale vereiste premie en wil op basis van dit onderzoek evenmin definiëren welke deelnemers wel of niet in de grijze vlek vallen.

De AFM roept sociale partners wel op stil te staan bij de conclusies van het onderzoek, bijvoorbeeld als ze de regelingen voor het nieuwe stelsel ontwerpen. Als ze kiezen voor regelingen met beperkte premie-inleg, moeten ze daar goed over communiceren.

‘Onbegrijpelijk’

Vakcentrale VCP laat weten het grote verschil tussen dc en db ‘onbegrijpelijk’ te vinden. De organisatie zegt geschrokken te zijn van het onderzoek en pleit voor invoering van het Pensioenlabel, vergelijkbaar met het energielabel voor woningen. Daarmee zouden deelnemers in een oogopslag kunnen zien hoe goed hun pensioenregeling is.

Een woordvoerder van het Verbond van Verzekeraars wijst erop dat ook pensioenregelingen waarin relatief weinig premie wordt ingelegd ‘veilig en kostenefficiënt’ zijn voor deelnemers. ‘Anders zouden ze niet door het goedkeuringsproces (PARP) komen, waar de AFM toezicht op houdt. Het verwachtingsmanagement van deelnemers is een ander punt. Als een deelnemer zich niet verdiept in zijn pensioen, is er inderdaad het risico van te hooggespannen verwachtingen.’

Wellicht zal het nieuwe stelsel helpen om daarin verandering te brengen, voegt hij toe. ‘Regelingen worden in het nieuwe stelsel gemakkelijker te beoordelen en te vergelijken op basis van de premie-inleg.’

De Pensioenfederatie laat weten dat de bal vooral bij deelnemers ligt. ‘Wij zien in dit AFM-rapport een nuttige oproep aan deelnemers, om op hun persoonlijke pensioenoverzicht goed na te kijken of ze bij hun fonds voldoende pensioen opbouwen’, aldus een woordvoerder.

Grijze vlek bij alle leeftijden, inkomens en sectoren

Hoewel een deel van de magere pensioenen zit bij jongere deelnemers en lagere inkomens, blijkt dat de grijze vlek zich breed uitstrekt. Volgens de AFM komt de benutting van de fiscale ruimte in geen enkele leeftijdsgroep boven gemiddeld 50% uit. Voor hogere inkomens met een dc-regeling geldt dat zij weliswaar meer van de fiscale ruimte benutten dan lagere inkomens, maar nog steeds relatief weinig opbouwen. Van de deelnemers met een jaarinkomen van minstens €55.000 gebruikt driekwart minder dan 50% van de fiscale ruimte. De AFM kon geen uitsplitsing maken per sector. Omdat zowel fondsen, als bij ppi's, als verzekeraars dc-regelingen met beperkte inleg hebben, vermoedt de toezichthouder dat de grijze vlek niet beperkt is tot bepaalde sectoren.